

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.239 มุมมองและสถานการณ์ผู้สูงอายุในสังคม 3 (2-1-6)
 SW239 Perspective and Situation on Aging in Society
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต/ศูนย์ลำปาง)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	e-mail	Line ID
4500/01	ผศ.ดร.ภูซงค์ เสนานุช	p.senanuch@gmail.com	0841345354

2. วันและเวลาบรรยาย

ศูนย์รังสิต: ทุกวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น.

ศูนย์ลำปาง:

วันสอบ

สอบกลางภาค N/A

สอบปลายภาค 3 ธ.ค. 2564 (เช้า)

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่อไปนี้

- 1) มุมมองที่หลากหลายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับประเทศและระดับสากล
- 2) สถานการณ์ปัจจุบันของผู้สูงอายุเกี่ยวกับนโยบายการเกษียณอายุ การจ้างงานและการมีส่วนร่วมทางสังคม
- 3) ปรัชญาและนโยบายที่มุ่งเน้น การทำความเข้าใจเรื่องสุขภาพ พลัง ความหมายของชีวิตการให้คุณค่าและวัยาคติในสังคมผู้สูงอายุ
- 4) รูปแบบการดูแลและการจัดบริการในสังคมผู้สูงอายุ
- 5) บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้และเครื่องมือในงานสังคมสงเคราะห์สำหรับการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ (มีการศึกษาดูงาน)

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

มุมมองที่หลากหลายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับประเทศและระดับสากล การอภิปรายแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับปรัชญาและนโยบายที่มุ่งเน้น การทำความเข้าใจเรื่องสุขภาพ พลัง ความหมายของชีวิตการให้คุณค่าและวัยาคติในสังคมผู้สูงอายุผ่านบทสนทนา สถานการณ์ปัจจุบันของผู้สูงอายุเกี่ยวกับนโยบายการเกษียณอายุ การจ้างงานและการมีส่วนร่วมทางสังคม รูปแบบการดูแลและการจัดบริการในสังคมผู้สูงอายุ บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้และเครื่องมือในงานสังคมสงเคราะห์สำหรับการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Different perspectives related to aging at national and international levels, discussion on philosophical and policy with focus on health, power, meaning of life, value and ageism in aging society by

the dialogue; current situations of older persons in retirement policy, older worker and social participation; type of the care and services for the older person in our society. Roles of social worker and applications knowledge, tools in social work practice for the older person. (Field study is required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้				3. ทักษะทางปัญญา			4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			5. การวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2	3	4
/	/	/	/	/	/			/	/		/	/	/		/		/		/	/			/

คุณธรรม จริยธรรม

- ยอมรับและเคารพในความแตกต่าง หลากหลายและเคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน
- มีสำนึกรับผิดชอบต่อการสร้างสังคมที่เป็นธรรม ไม่กีดกันและเลือกปฏิบัติ
- ตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างหลักประกันให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร บริการและโอกาสที่จำเป็น
- คำนึงถึงผลประโยชน์และความปลอดภัยของกลุ่มเป้าหมายทางการวิจัยและ (ผู้ให้ข้อมูล) ผู้ใช้บริการทั้งบุคคล กลุ่ม ชุมชน สังคม เป็นหลักในการตัดสินใจทุกระบวนการ
- ยึดมั่นในจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมทางการวิจัย มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ความรู้

- มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมนุษย์และสังคม และสามารถเชื่อมโยงพลวัตของระบบสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองการปกครองที่มีผลต่อมนุษย์ในสภาวะแวดล้อมทางสังคม
- มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
- มีความรู้ ความเข้าใจด้านวิธีวิทยาพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม
- มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพกับบุคคล ครอบครัว กลุ่มองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น สังคม และวิชาชีพอื่น ๆ อย่างเหมาะสม
- มีความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางสังคมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานและบริการที่เหมาะสม

ทักษะทางปัญญา

- สามารถคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความแตกต่าง หลากหลาย ที่เชื่อมโยงกับสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง
- สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางทฤษฎีหรือจากการวิจัย ทศนคติ และทักษะทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่เชื่อมโยงการปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมายและภาคีร่วมต่าง ๆ
- สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และเครื่องมือทางวิชาชีพในการปฏิบัติงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

1. มีทักษะในการสร้างและพัฒนาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มีภาวะผู้นำและผู้ตามในแต่ละสถานการณ์อย่างเหมาะสม
2. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลและงานที่ได้รับมอบหมาย

การวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1. สามารถเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน
2. สามารถเลือกใช้กระบวนการวิจัยและเทคโนโลยีในฐานะเครื่องมือการปฏิบัติงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถนำเสนอและสื่อสารผลการศึกษาค้นคว้าหรือการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพบริการ
4. สามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารทางสังคมเพื่อการพิทักษ์สิทธิและเสริมพลังให้กับกลุ่มเป้าหมาย
5. มีทักษะพื้นฐานในการรวบรวมข้อมูล/วิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพบริการ

ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

1. มีทักษะการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
2. มีทักษะพื้นฐานในการสร้างและพัฒนาสัมพันธภาพทางวิชาชีพ
3. มีทักษะพื้นฐานในกระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ กับกลุ่มเป้าหมายและบริบทแวดล้อมได้อย่างรอบด้าน
4. มีทักษะการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการ และสามารถทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ตรงต่อเวลา และมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
การมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	10
การบ้าน/Quiz	20
ค้นคว้าทำรายงานในประเด็นที่มอบหมาย	20
นำเสนองาน	10
สอบปลายภาค	40
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 10/08/2564	อธิบายและชี้แจงวิธีการเรียนการสอน การวัดผล หนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอน กำหนดข้อตกลงร่วมกัน การทดสอบความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ	อาจารย์ประจำวิชา
2 17/08/2564	สถานการณ์ ปัญหา ทิศทาง และมุมมองที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับสากล	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
3 24/08/2564	สถานการณ์ ปัญหา ทิศทาง และมุมมองที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในระดับประเทศ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
4 31/08/2564	พัฒนาการและนโยบายรัฐต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
5 7/09/2564	นโยบายการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
6 14/09/2564	นโยบายการเกษียณอายุและการจ้างงานผู้สูงอายุ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
7 28/09/2564	นโยบายการส่งเสริมด้านนวัตกรรมสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
สัปดาห์การสอบกลางภาค ระหว่างวันที่ 26 กันยายน – 3 ตุลาคม 2564				
8 5/10/2564	การบ้าน/Quiz			
9 12/10/2564	การทำความเข้าใจเรื่องสุขภาพ พลัง ความหมายของชีวิตการให้คุณค่าและวาดคตินในสังคมผู้สูงอายุผ่านบทสนทนา	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ด้านผู้สูงอายุ
10 19/10/2564	รูปแบบการดูแลและการจัดบริการในสังคมผู้สูงอายุ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
11 26/10/2564	บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์กับการปฏิบัติงานกับผู้สูงอายุ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
12 2/10/2564	กรณีศึกษา: บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้และเครื่องมือในงานสังคมสงเคราะห์สำหรับการจัดบริการบริการสังคมของกรมกิจการผู้สูงอายุ (การศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาการจัดบริการสังคมผู้สูงอายุ บางแค)	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ด้านผู้สูงอายุ
13 9/11/2564	การจัดบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
14 16/11/2564	กรณีศึกษาการจัดบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในต่างประเทศ	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
15 23/11/2564	การนำเสนองานกลุ่มของนักศึกษา	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
16 30/11/2564	การนำเสนองานกลุ่มของนักศึกษา/สรุป	การสอน online/ Power point	มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา
วันสุดท้ายของการเรียนการสอน วันที่ 28 พฤศจิกายน 2564				

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยวิธีการวัดผลที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

100-80	79-70	69-60	59-50	49-40	39-30	29-20	ต่ำกว่า 20
A (4.00)	B+ (3.50)	B (3.00)	C+ (2.50)	C (2.00)	D+ (1.50)	D (1.00)	F (0.00)

หมายเหตุ : ช่วงคะแนนเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

หนังสือหลัก

- 1) ระพีพรรณ คำหอม (2557) “สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย ” พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 2) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2548) ผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์:กรุงเทพฯ.
- 3) ศศิพัฒน์ ยอดเพชรและคณะ(2555) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ลักษณะการดำเนินงานและกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4) ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2009) รายงานการวิจัยเรื่อง ตัวแบบการดูแลผู้สูงอายุที่ดีของครอบครัวและชุมชนชนบทไทย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หนังสืออ่านประกอบ

- 5) กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2556) คู่มือการปฏิบัติงาน OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- 6) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2556) คู่มือสังคมสงเคราะห์จิตเวชเด็ก วัยเรียน/วัยรุ่น.กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- 7) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2551) การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายด้านสวัสดิการสังคมในการคุ้มครองสิทธิประชาชนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 8) คณะอนุกรรมการด้านสตรี ในคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา (2555) ผลการจัดสัมมนาเรื่อง “เดินหน้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ปี 2558 : การเตรียมความพร้อมและความร่วมมือของผู้หญิงอาเซียน” . [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.senate.go.th/w3c/senate/sec.php?url=view&sec_id=79&content_id=720
- 9) ถาวร สกุลพานิชย์ และคณะ (2559) การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- 10) ระพีพรรณ คำหอมและคณะ (2559) การวิจัยชุดโครงการ “การสร้างระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม” สนับสนุนโครงการโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หัวหน้าโครงการ
- 11) ระพีพรรณ คำหอม วรลักษณ์ เจริญศรี และเล็ก สมบัติ. (2562). ชุดโครงการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของผู้สูงอายุประเทศไทยระยะที่ 3. สนับสนุนทุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- 12) ภูซงค์ เสนานุช (2563) รายงานการวิจัยเรื่อง ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนโดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- 13) ทรงศักดิ์ รักพ่วง, ภูซงค์ เสนานุช (๒๕๖๒) นวัตกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ: ความสำคัญต่อสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม Vol 7, No 2 (2019) น.205-215
- 14) ภูซงค์ เสนานุช และธนาชัย สุนทรอนันตชัย (2560). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- 15) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒). รายงานสถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ในระดับภาคของประเทศไทย ปี ๒๕๖๑. สืบค้นเมื่อ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑. จาก : <http://social.nesdb.go.th/>
เอกสารแนะนำ
- 16) Puchong Senanuch (2018) Social Work and Social Welfare Education and Practices in the Thai Context: Current Status and Future Challenges, ASEAN Social Work Journal, Vol.6 No.1 (Sept, 2018)
- 17) Puchong. Senanuch (2017). “ Social Work and Social Welfare for ASEAN Economic Community Integration”, in Tan Ngoh Tiong (Ed). Transforming Society Strategies for Social Development from Singapore, Asia and Around the World (pp.110-127), Oxford: Routledge.